

INTRODUCCIÓ IX

“EL VIVIR BIEN”

El “Vivir Bien” és una regla bàsica que tot projecte que es desenvolupi a Bolívia ha de complir. Es pot resumir com viure en harmonia amb la natura, reprenent els principis ancestrals de les cultures de la regió, que consideraven que l'ésser humà sempre havia de passar a un segon pla davant del medi ambient i la Mare Terra.

“Volem tornar a viure bé, el que significa que ara comencem a valorar la nostra història, la nostra música, la nostra vestimenta, la nostra cultura, el nostre idioma, els nostres recursos naturals. I després de valorar hem decidit recuperar tot el que és nostre, tornar a ser el que vam ser”.

- David Choquehuanca
Ministre de relacions exteriors

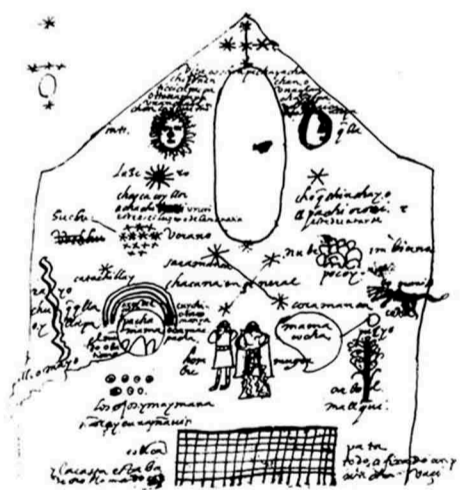
Principis ètic-morals de la societat Boliviana

ama qhilla	- no siguis gandul
ama llulla	- no siguis mentider
ama suwa	- ni siguis lladre
suma qamaña	- viure bé
ñandereko	- vida harmoniosa
teko kavi	- vida bona
ivi maraei	- terra sense mal
qhapaj ñan	- camí o vida noble

¿Com s'implementa el “Vivir Bien” dintre de les directrius del govern i al planejament urbanístic?

El “Vivir Bien” queda emmarcat al SPIE (Sistema de Planificació Integral de l'Estat), que consisteix en un conjunt organitzat i articulat d'instruments per a la planificació integral de llarg, mitjà i curt termini, que permet assolir els objectius del “Vivir bien” a través del desenvolupament integral, en harmonia i equilibri amb la Mare Terra, integrant les dimensions socials, culturals, polítiques, econòmiques i afectives per viure bé amb un mateix, amb els altres i amb la natura. Al PTDI (Pla Territorial de Desenvolupament Integral) de Capinotatrobem la referència al “Vivir Bien” relacionat a l'urbanisme, que consisteix en establir uns instruments de planificació urbana que fomentin el desenvolupament rural i l'ordenament territorial per part dels governs autònoms departamentals, regionals i municipals.

Aquest és elaborat pels ciutadans, organitzacions socials comunitàries, el sector privat i altres organitzacions representatives de les entitats territorials autònomes, així com de les entitats descentralitzades i desconcentrades del govern autònom i de les empreses públiques sota la tuïció d'aquest. (Arébalo, Martha. 2019)

Ordre i jerarquia de complementarietat de la Pacha. Il·lustració de Juan de Santa Cruz Pachacuti.

Cròniques de la Tierra sin Mal. Font de la imatge: <http://cronicasinmal.blogspot.com/>

ELS PRINCIPIS DEL “VIVIR BIEN”

Prioritzar la vida

“El Vivir bien” és buscar la vivència en comunitat, on tots els integrants es preocupen per tots. El més important no és l'humà (com planteja el socialisme) ni els diners (com postula el capitalisme), sinó la vida. Seguir el camí de l'harmonia amb la natura i la vida, amb l'objectiu de salvar el planeta i donar prioritat a la humanitat.

Arribar a acords en consens

“El Vivir bien” és buscar el consens entre tots, el que implica que encara que les persones tinguin diferències, a l'hora de dialogar s'arribi a un punt neutral en el qual totes coincideixin i no es provoquin conflictes.

Respectar les diferències

“El Vivir bien” és respectar a l'altre, saber escoltar tot el que desitgi parlar, sense discriminació o submissió. No es postula la tolerància, sinó el respecte, ja que tot i que cada cultura o regió té una forma diferent de pensar, per viure bé i en harmonia cal respectar aquestes diferències.

Viure en complementarietat

“El Vivir bien” és prioritzar la complementarietat, que postula que tots els éssers que viuen al planeta es connecten entre ells.

Exercir la sobirania

Construir, des de les comunitats, l'exercici de la sobirania al país.

Equilibri amb la natura

“El Vivir bien” és portar una vida d'equilibri amb tots els éssers dins d'una comunitat, la vida en harmonia de l'home i dona amb la natura i entre si.

Defensar la identitat

“El Vivir bien” és valorar i recuperar la identitat. Reprendre la unitat dels pobles. Saber menjar, beure, ballar, comunicar-se i treballar junts són també alguns aspectes fonamentals

Acceptar les diferències

“El Vivir bien” és respectar les semblances i diferències entre els éssers que viuen al mateix planeta. Va més enllà del concepte de la diversitat.

Saber beure

“El Vivir bien” és saber beure alcohol amb moderació. En les comunitats indígenes cada festa té un significat i l'alcohol està present en la celebració.

Saber dansar

“El Vivir bien” és saber dansar, no simplement saber ballar. La dansa es relaciona amb alguns fets concrets com la collita o la sembra. Les comunitats continuen honorant amb dansa i música a la Pachamama, principalment en èpoques agrícoles.

Saber menjar

Alimentar-se adequadament a partir de les estacions de l'any.

Saber treballar

“El Vivir bien” és considerar el treball com una forma de creixement, raó per la qual a les cultures indígenes es treballa des de petits.

Reincorporar l'agricultura

“El Vivir bien” és reincorporar l'agricultura a les comunitats, recuperar les formes de vivència en comunitat, conreant productes per cobrir les necessitats bàsiques per a la subsistència.

Respectar a la dona

“El Vivir bien” és respectar la dona, perquè ella representa la Pachamama, posseïdora de donar vida i cuidar a tots. Dins de les comunitats, la dona és valorada i està present en totes les activitats orientades a la vida, la criança, l'educació i la revitalització de la cultura.

Recuperar recursos

“El Vivir bien” és recuperar la riquesa natural de país i permetre que tots es beneficiïn d'aquesta de manera equilibrada i equitativa.

Aprofitar l'aigua

“El Vivir bien” és distribuir racionalment l'aigua i aprofitar-la de manera correcta.

Escoltar a la gent gran

“El Vivir bien” és llegir les arrugues dels avis per poder reprendre el camí. Els ancians són respectats i consultats a les comunitats indígenes del país.

Il·lustració Sumaj Kawsayta Llan'aspa. Font: <http://www.kawsay-bolivia.org/>

